

Épületek tűzvédelme

Az épületek tűzvédelméről kezdődött nemzetközi szimpózium hétfőn Budapesten. az MTE SZ-székében, a Gépiári és az Építési Tudományos Egyesület szervezésében. A háromnapos tanácskozáson több mint 200 hazai és mintegy 70 külföldi résztvevő megtárgyalja, hogyan érvényesíthetik az eddignél jobban a tűzbiztonság követelményeit már az épületek szerkezetének tervezésekor az építés és az épületek használata során.

A szakemberek matematikai módszereket is ismertettek ezek segítségével meghatározhatják, hogyan viselik az épületek fő szerkezeti elemei az esetleges tüzet mennyi ideig tudnak ellenállni a lángoknak, és miként lehet megakadályozni a tűz továbbterjedését. Előadások hangzanak el arról, hogyan lehet fa- illetve acélszerkezeteket megvédeni a tüztől s értékelik a különféle bevonatok tűzállóságát.

Nosztalgiaánk titkai

Tízezer lépés címmel az Omega-együttes tizenkét évvel ezelőtti show-műsorát sugározta pénteken este a televízió. A dolog nemigen érne többet tárgyyszerű bejelentésnél, legföljebb azzal a toldással, hogy a tévében úgy is eppéleg a különböző ismétlés mostanság, hát legalább láttunk efféle is. Esetleg némiképp megmosolyogva a tucatnyi évvel ezelőtti show-technikát (bár elmélázva, hogy a Gyöngyhajú lányról azért a tizéneketmázs ritmikailag is milyen pontos volt) — végül soron mégiscsak konstatació: lám-lám, ilyen volt 1970-ben Kóbor, rövidebb volt a haja, és simább az arca, kevésbé szőrmöképet mutatott Benkő, és perze ott volt még Presser és Lauz is; nagyjából ennyit. Csak hogy a ma már idegesítően felszínesség, rosszízű divatfalgomomá, kommersz, felfújható rágógumivá laposított szó — nosztalgia — valójában egészen mást jelent. Még egy Omega-show apropóján is.

Ma már érettségire készülő ifjú sógorom vagy nyolc éve, abban a korbai, midőn az ember afféle fnyenctanonként izelgeti a választékosabb stílus szavait és kifejezéseit, emlékeztes és bájos gyermeki elmélyültséggel azt mondta, úgy érzi magát, mint akit kicsit elűtött a nosztalgia. A gyermeki fantázia képei mindig ilyen meghökentő-

en plasztikusak: valami olyasmit érezhetett, ami valóban taligaként dönti le az embert a lábáról, mindent elsöpör hangulati erővel. Az idegen szavak szótárának definíciója sóvágrásról, vágyakozásról beszél (távoli, elveszett, elmúlt dolgok után), s a görög szó második jelentéseként hozzátézi: honvágy. Igen logikus: nincs, nem lehet a világon annyira szeretett nő (férfi), akinek hiánya, távollé, elvesztés, tovatűnt valóság versenyezhet a hazáéval. S hogy mi köze mindennek az Omega-hoz? Rossz a kérdés: mi köze a régi Omega-dalok kelte lelkialapotnak magasabb eszmék-eszmények realitáshoz — így lehetne kérdezn.

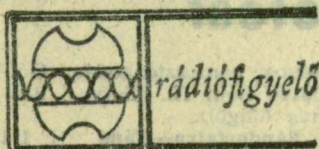
Tízezer lépés, amikor ez a lemez megjelent, én készülődtem az érettségire. A Naplemente, noha szövege nyilvánvalóan, sőt ordítóan Rimbaud-utánérzés (lásd A völgy alvója című versét), tizenhét éves korunk barikádon halni akaró, az élet végéig borzongatóan gyönyörű mámorait idézi. A Régi csibészek külvárosi utcáinak nyári alkonyait, a Petróleumlámpa füstös házibulikat, és a Faludy-fordítás Villon-sorait: „Jennynek hívták, szöke volt és éhes, s a szállóában üveget mosott, hol elhamarkodott szeretkezések szagát árasztották a bútorok.” Az udvari bolond kenyere ta-

lán csak valamifajta magányos szombat délután szomorúságára emlékeztet, az 1958-as bugi-bugi klub valamilyen fektelenül örült, tombolás, nekiszabadult éjszakára, amikor — Ady után szabadon — az élet fedelmeinek érezhetők magunkat, Macherie koktélok és ma már abszurdnak tűnően 190 forintos Ballantine-whiskyk jóvoltából.

Ennyi lenne csupán a nosztalgia? Hangulatreprodukció, egy jó, színvonalas zene akkordjainak, gitárszóloinak öregesen múltat visszaszórá tünődéssorozata? Nem: nosztalgiaánk titkai a kontrasztok titkai. Az emlékezet vasbeton pillérei, amelyek Atlaszokként tartanak mindent. Sugallva; nem felejtünk el semmit. Akkor, midőn a Tízezer lépés-műsort először bemutatták, Magyarország negyedszázad dal volt túl a második világháborún, mi pedig akkor, 69-70-ben eszméltünk végleges magunkra — és főleg a világra. Látjuk, mi volt akkor és mi van ma, mi változott — és mi nem. Látjuk, milyenek voltunk akkor, mi történt velünk közben, hogyan, miért, mennyiben és mennyire lettünk mások, s most, amikor újra halljuk azokat a számokat, tán kissé bódultan, de egyre elszántabban állunk föl utána a karosszékéből, fülünkben a dallamfoszlányokkal — a nversanyaggal.

Domonkos László

Szilágyi György szobája

Ki ne ismerné a kutató-tétova tevét? Azt, aki egyébként tova, Egy időben sikk volt Szilágyi György szöveleményekkel fűszerezett humoros verseit; kívülről megtanulni, Jobban lehetett velük bármiféle társaságot szórakoztatni, mint a legjobb viccekkel akár. Az általa prezentált magyarnótá-fesztivál dalcímei közül sok szállóige lett; magam a Téeszelnök száll a falu fölért-e emlékszem ma is, de úgy, hogy el is nevetem magam rajta mindig.

Amikor a műsorúságot lapozgattam, s rábukkantam a Szilágyi Györggyel készült műsor címére, a humorista Szilágyi György jutott eszembe, kicsit később meg az, hogy valaha, évtizedekkel ezelőtti verskötetet is publikált, s abban Parnasszusra szánt lírai költemények sorjázta. Apropos, Parnasszus... Oda fel lehet jutni a legnagyobb nevetetőknek is... Egyszóval másfél óra mókára és kacagásra számítottam, annál is inkább, mert Szilágyi partnere Antal Imre, újabban maga is humorizál, hogy mást ne mondják, ő a halhatatlannak tűnő Glázer Bozso szülőatya.

Tévedtem, nem régi vicceket hallottam újra, nem arról volt szó, hogy a humorista az vajon vidám eszé- niségű ember-e, avagy savanyú, mint az uborka.

A Hétfő stábjában Szilágyi György kalauzolásával az író — nem tudok jobb szót! — kultúrhistoriai gyűjteménybe hívott meg másfél felettébb kellemes, szórakoztató, mi több tanulságos órára.

Szilágyi egy szobában lakik Füst Milánnal, Szabó Lőrincel, János királlyal, ha akarja, maga elé idézheti Oláh János obsitos katonát, aki 1816. szeptemberében zsebében útlevelel Türekiből Arad felé megyen gyalog. Ha akarja, pillanatok alatt bebizonyíthatja a kétkedőknek, hogy Pietro Mascagni 1924. decemberében írásba adná a Színházi élet hasábjain: Odol a szájvizek királya!

Zenére vágyik? Csontos Gyula hangjával telik meg a múzeumszoba. És nevetelhet is csak úgy, magában. Fellapozza a Pesti Hírlap 1841-es évfolyamát, s olvashatja máris, Kossuth Lajos lapjában miként dicséri az esztergomi főkapitán kanonoka T. Ivancsics bécsi orvosdoktor, aki megszabadította — meghozza morzsolás útján — nyolc látott nyomó húgyhólyagköveitől.

Egy embert nemcsak alkotási jellemzők, hanem a tárgyai, a szenvedélyei is. Szilágyi azt mondta egyhelyütt a beszélgetés során, hogy padlásokon és pincékben tett gyűjtőútjaival a

hivatását csálja meg. Ez volt az egyetlen mondat, amit nem hiszek el neki. Az írónak munkaeszköze a kíváncsiság! Az pedig, ha ez a hasznos kíváncsiság egy ilyesfajta gyűjteményt eredményez, föltétlenül az író munkát segíti. Ezek a dokumentumok források is; olyanok, amelyekről sok minden észbe juthat egy olyan csavaros eszű embernek, mint ő.

Emlékszem még Szilágyi György nagy sikert aratót rádiomonológjára, a Hányas vagy? -ra. Az sem születhetett volna meg anélkül a múzeumszoba nélkül, ahová most mi, rádióhallgatók beléphetünk.

Sajnos, csak másfél óra engedélyeztetett... Nem lehetne a látogatást később, egy mindkét félnek alkalmas időpontban megismételni? Ugye, lehetne!

P. F.

Pályázat középiskolásoknak

Az idén negyedik alkalommal, hétfőn megnyitott hajdúsági fizikus napok alkalmából pályázatot hirdetett meg a Magyar Tudományos Akadémia Debreceni Atommagkutató Intézete középiskolások számára. A világmindenség, mint fizikai laboratórium; Fizikai kísérle-

Nem bántja a szemét?

Új gyűjtőhelyek hulladéknak, törmeléknek

Szeged lakásainak 71,6 százalékából — illő díj fejében — szemétszállító autók viszik el a háztartási hulladékot. A többiben lakók eltüntetik a szemetet, ahogy tudják. Gyűjtik a kertben, ami egy idő után elásható. Viszik a MĒH-be, amiért még pénzt is adnak. Elégetik, ami semmire sem jó. Am nehogy valaki azt gondolja, ezzel elértük az ideális állapotot, hogy most már nem látni útszéli törmelékkipacot, rozoga szelont az árokba hajtva. Szemetes a körtöltés alja, a Holt-Maros partja; a köztéri parkok majd mindegyike naponta munkát adna annak, aki a takarításra vállalkozna.

Egyszerű lenne most kijelenteni; mátol kezdve ne rontsuk a városképet, fogjunk le minden szemeteit, kezet, állítsuk le a törmelékét itt-ott elszórt teherautókat, teremtünk ideális állapotokat! A város köztisztaságáért felelős vállalatok, tanácsi szervezetek minden dolgozója tudja, hogy lehetetlen kívánna. A levegőbe beszéls taktikája helyett más módszereket kell választaniuk.

Sok és ellenőrizhetetlen az illegális szemétrakóhely? Meg kell teremteni a lehetőségét, hogy felesleges, másképp eltűnhetetlen kacsajaitól, hulladékaiktól, az építési törmeléktől törvényes úton szabadulhasson meg a városlakó. Rá kell szoktatni a peremkerületeket, hogy a lakóhelyük közelében kialakított, táblával is jelzett, vagy konténerrel is „felszerelt” szemétrakóhelyre vigyék felesleges holmijaikat. Algyón menjenek el a Téglyás utcába és át a Tüzép-telep melletti vasúti átjárón. Tápén, a Rév utcába, Szőregén a határszéle, a 43-as út jobb oldalára. Ságvártelepen a Palánkai sor és a Szondi utca sarkán. Dorozsmán, a Basahíd utca végén, meg a helybeliek kérésére a Czékus utca—48-as utca találkozásánál alakítottak ki tárolóhelyet — információs táblákkal, a rendszeres elszállítás ígéretével. Újszegeden most keresik a három legalkalmasabb helyet.

Ingvén, bérmentve — szoktuk mondani az effajta lehetőségekre. Élni kellene vele!

Az igazsághoz hozzátartozik: nem csupán az egyes embereken múlik egy város tisztasága. A vállalatokon is. Azokon, amelyek egy-egy épület felújítása, új házak építése után dolguk végezetlen, mert a törmelék, hulladék hátrahagyásával vonulnak el a munkaterületről. A leggondosabban előkészített társadalmimunka-akció is eredménytelen bizonyul, ha megmozdíthatatlan betontömböket kell gereblyével, kapával kerülgetni. Az új házakba költözőktől az ugye mégsem várható el, hogy az építők „tankcsapdáit” ők tüntessék el! Készült hát feltöltési terv Szeged hatá-

rában több olyan területre, amely alkalmas a bontott építőanyagok, törmelékek tarolására. A Zsitva soron, s hamarosan a Csongrádi sugárút, a körtöltés és a vasúti töltés közti mély fekvésű területen, meg a Balaglitó sor melletti tölcsekerekben több évre elegendő gyűjtőhely lesz. S akkor már hivatkozhatnak akár mire a terüket közterületre billentő gépkocsivezetők, a büntetést el nem kerülhetik!

A Szegedi Városgazdálkodási Vállalat új személerakóhelyéhez is épül már az út; a Sándorfalvi út melletti 32 hektárnyi terület a számítások szerint 2010-ig elég lesz Szeged szemetének befogadására. Evente 360—400 ezer köbméternyi hulladék gyűlik össze a városban, s több is lenne bizonyval — a lakott területeken meg kevesebb — ha az emberi környezet védelmét, a rend, a tisztaság megtartását mindenki komolyan venné. Erre hívja fel evéghként a figyelmét a Nem bántja a szemét? feliratú plakát, amelyből Szegeden is több szívat ragasztottak a hirdetőoszlopokra. Országos akció, köztisztasági kampóány kezdetét jelzik a plakátok, s a szervezők mozikbéli reklámfilmvetítéssel is szeretnék felkelteni a városlakók érdeklődését.

P. K.

Hétköznapok

Piaci viszonyok

Mondogatják, hogy meg kell barátkozni a gondolat: esetleg nem lesz mindig az üzletekben külföldi luxuscikk. Kétségtelen, hogy ez nem érint bennünket olyan gorombán, mint ha mindennapi szükségleti cikkek után kellene sóhajtozni, mert skót whisky, Fa shampon, Johnson szőnyegtisztító, francia parfüm, amerikai cigaretta, holland pipadohány, Phillips magnó és angol szövet után szívesebben futkos az ember, mint mondjuk cement vagy papír zsebkezdő, áztatópor vagy gyufa beszerzéséért. Ettől még nem élünk rosszabbul, mert már magunk is tudunk elfogadható italokat, kozmetikumokat, műszaki cikkeket, meg szöveteket csinálni, s remélhetőleg azért választékbővítésre, ünnepi alkalmakra ezután is lehet ilyesféle márkás ajándékokat venni. A valutával spórolni kell, s teljesen kézenfekvő, hogy ilyenkor inkább a luxuscikkeket pirosceruzázzák, mint a termeléshez és a

megélhetéshez alapvetően szükséges dolgokat.

En már beletörődtem ebbe, s el is felejtettem volna, ha nem kell virágföldet, meg diszperzitet venni. Hetek kutató figyelmére fáradtsága után végképp lemondtam beszerzésükről. Azt hallottam ugyanis, hogy virágföldet azért nem lehet kapni, mert a Fülöp-szigetekről kapjuk hozzá a földet. Egyiptomból a guanót, Chiléből a műtrágyát és Luxemburgból a nylonzacskót. A diszperzitet meg az a baj, hogy majomsont kell hozzá, amit csak Dél-Afrikából lehetne beszerezni, de az a fajgyűlölő rezsim csak akkor szállítana nekünk, ha írásba adnánk, hogy sem vörös sem fekete színt nem keverünk az ő alapanyagából...

Ilyen nehéz ez a külkereskedelem. A hazai meg még nehezebb. Mert dolláron vett Astor, Nina Ricci, Ajax, meg miegymás meg van a boltokban. De virágföld, meg diszperzit?... Ezek a nehéz piaci viszonyok!

Érdekeltség

Régen készülök rá, hogy mondjak egy kis éneket Pista bácsiról, a Váci utcai Szivárvány méteráru bolt eladójáról. Véletlen vásárlás alkalmával ismerkedtem össze vele. Régi kereskedőember, aki élete részében ahhoz volt szokva, hogy eladni nehéz, meg hogy a vevőt meg kell tartani. Ő az, akinek türelme végtelen, aki mindent mutat, aki ajánlani tud, aki névjegvét a kezembe adja s amikor megtudja, hogy vidéki vagyok, felajánlja: írjak, mire van szükségem, s ő elküld egy-egy kis mintadarabot...

Mindeddig hallgattam róla, nehogy a kereskedők

bosszantásnak vegyék. Most jutott eszembe újra, amikor jött ez a rendelet, a bolivezetők, a kereskedelmi dolgozók érdekeltségének új formáiról és lehetőségeiről. Most is abban a sajátos összefüggésben, hogy Pista bácsinak ebből már nem lehet használni, mert régen nyugdíjra. Lehet, föl sem találja magát az új viszonyban hiszen ő nem pénzét csinálta. Ő a szakmágvakorolta a maga gyönyörűségére. Tán csak múzeum tárgyként hagyták meg ott, messze től a nyugdíjkorhatáron is: nézzétek, íme a kereskedő!

Sz. S. I.